

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

**Instrukce náměstka pro řízení sekce zaměstnanosti
a nepojistných sociálních dávek č. 11/2016**

Věc: Realizace bilanční diagnostiky ve veřejných službách zaměstnanosti

Určeno pro: Úřad práce České republiky

Účinnost od: 1. 7. 2016

Zrušovaný řídicí akt MPSV: *Normativní instrukce č. 29/2009*

Vypracoval: odbor trhu práce

Č. j.: MPSV-2016/132998-412

Počet stran: 40

Zpracovatel: JUDr. Veronika Trejbal Sokolská
ředitelka odboru trhu práce

Dne: 30. 6. 2016

Schválil: JUDr. Jiří Vaňásek
náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti
a nepojistných sociálních dávek

Dne: 30. 6. 2016

Článek 1

Úvodní ustanovení

1. Tato instrukce upravuje postup Úřadu práce České republiky (dále jen „Úřad práce ČR“) při realizaci bilanční diagnostiky za účelem zajištění její kvality a standardizace jejích výstupů a zavedení certifikované metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) č. j. 2015/66211-312 – Metodika bilanční diagnostiky, která je přílohou této instrukce (dále jen „Metodika bilanční diagnostiky“).
2. Bilanční diagnostika je podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, jednou z forem poradenství zabezpečovanou Úřadem práce ČR jako součást opatření aktivní politiky zaměstnanosti podle ustanovení § 105 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“).
3. Jedním z článků proaktivních opatření v oblasti zaměstnanosti, daných Usnesením vlády České republiky č. 640 ze dne 23. 6. 1999, o opatřeních na podporu zaměstnanosti osob obtížně umístitelných na trhu práce, je budování sítě bilančně diagnostických pracovišť pro potřeby komplexního zhodnocení schopností a možností člověka vzhledem k jeho budoucímu pracovnímu uplatnění.
4. Jednou z priorit Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020 je podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce. Mezi opatření, která mohou zvýšit zaměstnatelnost znevýhodněných skupin osob na trhu práce, náleží podpora poradenských aktivit Úřadu práce ČR vůči uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání formou bilanční diagnostiky.

Článek 2

Vymezení základních pojmů

1. **Bilanční diagnostika** je služba psychologického poradenství zaměřená na pomoc při profesním uplatnění fyzické osoby. Jejím obsahem je komplexní posouzení schopností a možností fyzické osoby v návaznosti na její budoucí pracovní uplatnění. Probíhá formou společné práce poradce – realizátora bilanční diagnostiky a klienta bilanční diagnostiky. Výstupy bilanční diagnostiky využívá Úřad práce ČR v následné poradenské práci s klientem.
2. **Klient bilanční diagnostiky** je fyzická osoba, která je vedena v evidenci Úřadu práce ČR jako uchazeč o zaměstnání, zájemce o zaměstnání, osoba se zdravotním postižením, případně fyzická osoba, která má v souladu

s ustanovením § 69 zákona o zaměstnanosti právo na pracovní rehabilitaci, a účastní se procesu bilanční diagnostiky.

3. **Poradce – realizátor bilanční diagnostiky** je psycholog disponující kompetencemi pro provádění bilanční diagnostiky v souladu s Metodikou bilanční diagnostiky.
4. **Bilančně diagnostické pracoviště** je odborné zařízení realizující bilanční diagnostiku podle Metodiky bilanční diagnostiky.

Článek 3

Výběr klientů bilanční diagnostiky

1. Úřad práce ČR je při výběru klientů bilanční diagnostiky povinen postupovat v souladu s ustanovením § 4 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, a respektovat základní principy poradenství.
2. Na výběru klientů bilanční diagnostiky participují zaměstnanci Úřadu práce ČR zajišťující agendy zprostředkování zaměstnání a poradenství.
3. Výběru klientů bilanční diagnostiky předchází poradenský rozhovor zaměřený primárně na posouzení motivace k hledání, získání a udržení zaměstnání a posouzení schopnosti a ochoty investovat čas a úsilí na asistovaném poznávání sebe sama.
4. Bilanční diagnostiku může doporučit poradce pro zprostředkování zaměstnání na základě identifikace potřeby klienta v průběhu poradenského procesu, odborný kariérový poradce na základě výsledků absolvovaných poradenských aktivit, případně může o bilanční diagnostiku projevit zájem sám klient.
5. Konečné stanovisko k vhodnosti zařazení do bilanční diagnostiky vydává vždy příslušný odborný kariérový poradce na základě provedeného poradenského rozhovoru. Pokud byl poradenský rozhovor s uchazečem o zaměstnání veden již poradcem pro zprostředkování zaměstnání a odborný kariérový poradce se ztotožňuje s jeho doporučením k zařazení klienta do bilanční diagnostiky a uvedenými důvody, pak již není nutné z jeho strany provádět nový poradenský rozhovor, pouze bude připojeno souhlasné stanovisko se zařazením. Přijetí nabídky pro zařazení do bilanční diagnostiky (potvrzené podpisem dokumentu „Nabídka zařazení do poradenské činnosti“) musí být klientem učiněno na základě informovaného rozhodnutí. Za tímto účelem musí být klientovi přiměřenou formou sděleny adekvátní informace o způsobu realizace, obsahu a výstupech bilanční diagnostiky.

6. Bilanční diagnostika je vhodná pro klienta:
- a) který má vysokou motivaci, ale nedostatečně se orientuje ve svých kompetencích, má nízkou úroveň sebedůvěry, neumí se prosadit, nedokáže vyhodnotit potřebu aktivit ve vztahu k možnému uplatnění na trhu práce,
  - b) který se orientuje v požadavcích pro své uplatnění na trhu práce, má povědomí o zdrojích pracovních příležitostí, ale nejsou mu dostatečně známy silné a slabé stránky jeho osobnosti a ztratil již motivaci řešit současný neuspokojivý stav (klient, který práci hledal, stále má potřebu pracovat, ale ztratil zájem angažovat se v aktivitách hledání zaměstnání); pro tohoto klienta není vhodná realizace bilanční diagnostiky pouze prostřednictvím individuálních konzultací,
  - c) který má vysokou motivaci, vysokou úroveň kompetencí, ale není si jist sám sebou ve vztahu k možnému uplatnění na trhu práce a má potřebu potvrzení správnosti svých záměrů.
7. Bilanční diagnostika není vhodná pro klienty s mentálním postižením a klienty, kteří nejsou ochotni spolupracovat na změně své životní situace, ve které se aktuálně nacházejí.
8. V případě uchazečů o zaměstnání ze znevýhodněných skupin na trhu práce (např. dlouhodobě nezaměstnaní) může být bilanční diagnostika používána také jako nástroj pro stanovení aktivit individuálního akčního plánu nebo jeho aktualizaci Úřadem práce ČR v souladu s článkem 8 bodem 5.

Článek 4

Zásady realizace bilanční diagnostiky

1. Bilanční diagnostika je realizována jako specifická forma poradenství zaměstnanci Úřadu práce ČR – psychology nebo prostřednictvím bilančně diagnostických pracovišť.
2. Krajská pobočka Úřadu práce ČR je povinna zajistit dostupnost standardizované služby bilanční diagnostiky pro klienty všech kontaktních pracovišť ve své územní působnosti.
3. Metodikou bilanční diagnostiky jsou povinni se při realizaci této služby řídit jak zaměstnanci Úřadu práce ČR, tak bilančně diagnostická pracoviště, a to i v případě poskytování bilančně diagnostických služeb v rámci projektů spolufinancovaných z Evropského sociálního fondu (dále jen „projekty ESF“).

4. Výstupy bilanční diagnostiky jsou v součinnosti s klientem využívány v následných procesech kariérového poradenství Úřadu práce ČR.
5. Pro zajištění standardu poskytování služby bilanční diagnostiky je Úřad práce ČR povinen zabezpečit v souladu s Metodikou bilanční diagnostiky:
  - a) realizaci bilanční diagnostiky v přiměřeném rozsahu a minimální době trvání (při stanovování hodinového rozpětí nelze opominout žádnou z etap bilanční diagnostiky, rozsah skupinových aktivit bude tvořit max. 60 % časové dotace určené na přímou práci s klientem),
  - b) realizaci bilanční diagnostiky prostřednictvím doporučených psychodiagnostických nástrojů nabytých legální cestou a používaných oprávněnou osobou,
  - c) vedení dokumentace o klientech bilanční diagnostiky,
  - d) realizaci bilanční diagnostiky ve vhodných prostorách (zabezpečení samostatných konzultačních prostor určených pro skupinovou a individuální práci s klientem),
  - e) kvalitu v poskytování bilanční diagnostiky (kvalifikační požadavky kladené na poradce – realizátora bilanční diagnostiky, zjišťování zpětné vazby, řešení stížností a podnětů).

Článek 5

Postup Úřadu práce ČR při zabezpečování bilanční diagnostiky prostřednictvím bilančně diagnostických pracovišť (externí zabezpečení)

1. Při zabezpečování bilanční diagnostiky externím nákupem poradenských služeb působí Úřad práce ČR v roli veřejného zadavatele. Výběr dodavatele bilanční diagnostiky se řídí zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“), vnitřními řídicími akty Úřadu práce ČR - generální ředitelství pro zadávání veřejných zakázek a závaznými aktuálními příručkami, pokyny a manuály pro realizaci projektů ESF.
2. Při specifikaci zadávací dokumentace pro nákup bilanční diagnostiky vychází Úřad práce ČR z Metodiky bilanční diagnostiky a zásad stanovených v článku 4 bodu 3 a 5 této instrukce. Úřad práce ČR v zadávací dokumentaci stanoví povinnost dodavatele prokázat, že jím použitý psychodiagnostický nástroj, jehož specifikace je v části IV Metodiky bilanční diagnostiky uvedena jako POVINNÁ, splňuje příslušné psychometrické charakteristiky a je standardizovaný na české populaci. Dále stanoví povinnost dodavatele uvést jaké další psychodiagnostické nástroje a metody při realizaci bilanční diagnostiky využívá.

3. Bilanční diagnostika je zabezpečována na základě rámcové smlouvy uzavřené s vybraným uchazečem veřejné zakázky a podpisu jednotlivých dohod o provedení poradenské činnosti. V případě zakázek malého rozsahu na základě podpisu dohod o provedení poradenské činnosti.

Článek 6

Postup Úřadu práce ČR při provádění bilanční diagnostiky prostřednictvím vlastních zaměstnanců (interní realizace)

1. Za realizaci bilanční diagnostiky vlastními zaměstnanci v souladu s Metodikou bilanční diagnostiky zodpovídá ředitel příslušné krajské pobočky Úřadu práce ČR.
2. „Dohoda o provedení poradenské činnosti“ se uzavírá k danému termínu a místu konání bilanční diagnostiky pouze v informačním systému používaném Úřadem práce ČR, fyzicky se netiskne a nezakládá se do příslušné spisové dokumentace.
3. S klientem bilanční diagnostiky uzavírá Úřad práce ČR písemně „Nabídku zařazení do poradenské činnosti“ generovanou z informačního systému používaného Úřadem práce ČR a zakládá ji do příslušné spisové dokumentace.

Článek 7

Náklady klienta bilanční diagnostiky hrazené Úřadem práce ČR a jejich dokládání

1. Uchazečům o zaměstnání a osobám se zdravotním postižením (pokud se neúčastní bilanční diagnostiky v rámci pracovní rehabilitace) jsou ve dnech účasti v bilanční diagnostice hrazeny jízdní výdaje za následujících podmínek.
  - 1.1. Za náklady na jízdné se považují prokázané výdaje na cestu hromadnými dopravními prostředky z místa bydliště (§ 5 zákona o zaměstnanosti) do místa konání bilanční diagnostiky a zpět až do výše uvedené v „Nabídce zařazení do poradenské činnosti“. V odůvodněných případech může Úřad práce ČR s klientem bilanční diagnostiky sjednat jiné výchozí místo pro dojíždění na bilanční diagnostiku. V tom případě se sjednané místo počátku a konce cesty uvede do příslušné kolonky ve formuláři „Vyúčtování jízdného v poradenské činnosti“, který vydá Úřad práce ČR klientovi bilanční diagnostiky při podpisu „Nabídky zařazení do poradenské činnosti“.
  - 1.2. Za uznatelné náklady na jízdné se považují i náklady na jízdné městskou hromadnou dopravou. Jízdní výdaje se prokazují doložením jízdenek pro jednotlivé jízdy, případně časovými jízdenkami na delší období.

V případě časové jízdenky na delší období Úřad práce ČR uhradí jízdné pouze za dny účasti v bilanční diagnostice. Částka uhrazeného jízdného bude stanovena tak, že cena měsíční či delší časové jízdenky bude vydělena počtem kalendářních dnů v konkrétním měsíci a takto vyčíslená částka bude vynásobena počtem dnů skutečné účasti v bilanční diagnostice v příslušném kalendářním měsíci.

- 1.3. Klient bilanční diagnostiky předkládá vyúčtování nákladů na jízdné prostřednictvím formuláře „Vyúčtování jízdného v poradenské činnosti“, generovaného z informačního systému používaného Úřadem práce ČR. O způsobu úhrady nákladů a předání vyúčtování je klient bilanční diagnostiky Úřadem práce ČR poučen při podpisu „Nabídky zařazení do poradenské činnosti“.
2. Účastníkům pracovní rehabilitace, kteří se účastní bilanční diagnostiky jako jedné z forem pracovní rehabilitace v souladu s uzavřeným individuálním plánem pracovní rehabilitace, jsou ve dnech účasti v bilanční diagnostice hrazeny náklady podle části třetí, článku IV směrnice generálního ředitele č. 8/2015 Realizace pracovní rehabilitace a spolupráce věcně příslušných útvarů Úřadu práce České republiky při začleňování osob se zdravotním postižením na trh práce. V tomto případě se při zpracování „Nabídky zařazení do poradenské činnosti“ náklady na jízdné neuvádějí. Při podpisu „Nabídky zařazení do poradenské činnosti“ je klient bilanční diagnostiky Úřadem práce ČR poučen o způsobu úhrady nákladů a předání vyúčtování v rámci pracovní rehabilitace.
3. V mimořádných případech, kdy by překážkou účasti v bilanční diagnostice byla tíživá finanční situace uchazeče o zaměstnání, projedná útvar poradenství a zprostředkování s útvarem nepojistných sociálních dávek Úřadu práce ČR možnost poskytnutí dávky mimořádné okamžité pomoci k úhradě jízdních výdajů za podmínky, že poskytnutí této dávky bude v souladu se zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

Článek 8

Následná poradenská práce s klientem po ukončení bilanční diagnostiky

1. Následná poradenská práce s klientem po ukončení bilanční diagnostiky začíná účastí na společné konzultaci závěrečné zprávy (vzor je uveden v příloze č. 4 Metodiky bilanční diagnostiky) příslušného poradce pro zprostředkování zaměstnání a příslušného odborného kariérového poradce, kteří se podíleli na výběru klienta bilanční diagnostiky.

2. Při konzultaci závěrečné zprávy je ve vzájemné součinnosti všech aktérů věnována náležitá pozornost zejména nastavení kariérového plánu klienta a forem případné další podpory klienta ze strany Úřadu práce ČR.
3. Se závěry uvedenými v závěrečné zprávě pracují po skončení procesu bilanční diagnostiky primárně poradci pro zprostředkování zaměstnání, zejména v následné poradenské práci s uchazeči o zaměstnání, za účelem zkvalitnění poradenského vztahu, podpory aktivizace klienta a sledování efektivity bilančně diagnostického procesu.
4. Po ukončení bilanční diagnostiky je ze strany poradce pro zprostředkování zaměstnání věnována klientovi zvýšená péče po dobu následujících 3 měsíců. Za účelem naplnění kariérového plánu klienta může být v případě potřeby zvýšena frekvence poradenských konzultací na Úřadu práce ČR. Dále v souvislosti s naplněním kariérového plánu dbá poradce pro zprostředkování zaměstnání na informační výbavu klienta. Za tímto účelem mu předkládá zejména vhodné nabídky volných pracovních míst, kontakty na zdroje informací souvisejících s vyhledávanou pracovní pozicí, případně klientovi zprostředkuje kontakt s dalšími odbornými zaměstnanci Úřadu práce ČR.
5. Závěry a doporučení obsažené v závěrečné zprávě mohou být podkladem pro stanovení aktivit individuálního akčního plánu nebo jeho aktualizaci.
6. Závěry a doporučení obsažené v závěrečné zprávě zohledňuje Úřad práce ČR při poskytování nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti směřujících k dosažení konkrétního pracovního uplatnění.
7. Pokud uchazeč o zaměstnání do 3 měsíců od ukončení bilanční diagnostiky nenalezne pracovní uplatnění, bude proveden individuální (roční) poradenský rozhovor v souladu s certifikovanou metodikou MPSV - Metodika poradenského procesu realizovaného s uchazeči o zaměstnání v praxi Úřadu práce České republiky.
8. V případě klientů, kteří bilanční diagnostiku absolvovali v rámci pracovní rehabilitace, se následná poradenská práce s klientem dále také řídí postupy uplatňovanými ve směrnici generálního ředitele č. 8/2015 Realizace pracovní rehabilitace a spolupráce věcně příslušných útvarů Úřadu práce České republiky při začleňování osob se zdravotním postižením na trh práce.

Článek 9

Závěrečná ustanovení

1. Konzultace a metodickou podporu krajským pobočkám Úřadu práce ČR při řešení problémů spojených se zabezpečováním bilanční diagnostiky a při řešení stížností

a podnětů týkající se kvality bilanční diagnostiky bude v souladu s touto instrukcí poskytovat oddělení zprostředkování a poradenství Úřadu práce ČR – generální ředitelství.

2. Za účelem podpory rozvoje bilanční diagnostiky, zabezpečení a kontroly kvality a řešení stížností a podnětů v bilanční diagnostice ustanoví Úřad práce ČR - generální ředitelství pracovní skupinu složenou ze zástupců oddělení zprostředkování a poradenství Úřadu práce ČR - generální ředitelství, oddělení metodiky a poradenství MPSV, Rady Asociace bilanční diagnostiky, poradců krajských poboček Úřadu práce ČR (psychologů - realizátorů bilanční diagnostiky). Pracovní skupina bude ustanovena nejdéle do 1 měsíce od účinnosti této instrukce. Pracovní skupina se bude scházet dle aktuální potřeby, nejméně 2x ročně.
3. Úřad práce ČR - generální ředitelství je oprávněn v souladu s touto instrukcí a implementačním plánem zavedení certifikované metodiky vydat vnitřní řídicí akt stanovující podrobnější podmínky realizace bilanční diagnostiky.

Instrukce č. 11/2016 nabývá účinnosti dnem 1. 7. 2016.

JUDr. Jiří Vaňásek v. r.
náměstek pro řízení sekce zaměstnanosti
a nepojistných sociálních dávek

Příloha:

Metodika bilanční diagnostiky, certifikovaná metodika MPSV č. j. 2015/66211-312